

عربستان سعودی پروژه شکست خورده جلب اجماع علیه ایران را تکرار می‌کند

بازی با کارت‌های سوخته

سارا معصومی

باید ایران را در منطقه از پادر آوریم، این عبارت گویای غایتی است که عربستان سعودی مدت‌هاست رسیدن به آن را در سرلیست آرزوهای منطقه‌ای خود قرار داده اما برای تحقق آن هر بار از مسیرهای تکراری عبور می‌کند، در بن بست‌های یکسان گرفتار می‌شود و باز برای جامه عمل پوشاندن به آن همان اشتباهات گذشته را تکرار می‌کند. این‌بار عربستان سعودی هم‌زمان دو پروژه را پیش می‌برد؛ مقصر جلوه دادن ایران در استنفغای ناگهانی سعد حریری، نخست‌وزیر لبنان و البته کردن تهران به موشک‌پراکنی به سمت ریاض با ابزار حوثی‌های یمن. روز یکشنبه هم‌زمان با اعلام خبر برگزاری نخستین مصاحبه تلویزیونی سعد حریری در ریاض، عربستان سعودی خواهان برگزاری جلسه فوق‌العاده اتحادیه عرب با موضوع این شد. ریاض سوژه اصلی برای دور هم جمع شدن اعراب ار دخالت‌های ایران در منطقه می‌خواند و البته برخی منابع عربی نیز می‌گویند که دخالت ایران در ماجرای حمله موشکی حوثی‌ها به فرودگاه بین‌المللی ریاض یکی از پایه‌های طرح این درخواست ریاض است. دخالت ایران در مسائل کشورهای منطقه ادعایی که با گذشت بیش از ۱۰ روز اقامت اجباری نخست‌وزیر یک کشور مستقیم در ریاض به مزاحی تلخ بیشتر شبیه است تا خبری نزدیک به واقعیت. پس از آنکه عربستان در خواست تشکیل جلسه اتحادیه عرب را داد هماطوره که پیش‌بینی می‌شد،امارت متحده عربی و بحرین بی‌اندک چون و چرایی درخواست پدیدرخواهند را یک‌دیگر گفتند. نتیجه‌جیوتی که ریاست دورهای اتحادیه عرب را بارعهده دارد نیز تاکنون موافقت خود را با دستور کار این نشست فوق‌العاده اعلام کرده است.

عربستان سعودی در حال حاضر از همان الگوی حرکتی پیروی می‌کند که پس از اعدام شیخ نمر در ژانویه سال ۲۰۱۶ برای تحت فشار قرار دادن ایران به آن متوسل شده بود. تکه‌های این الگو نیز به این ترتیب در کنار هم قرار گرفتند: تلاش برای تحریک ایران، قسر دادن واکنش‌های ایران در نقطه‌های مدنظر سعودی، تلاش برای مقصر جلوه دادن تهران و جلب اجماع منطقه‌ای، در امنطقه‌ای و بین‌المللی علیه تهران و در نهایت امتیازگیری از ایران، در جریان اعدام شیخ نمر و حمله جریان‌های خودسسر به نمایندگی یمنی سعودی در تهران و مشهد، تا حدودی برنامه بندی جدل با تهران در همان مسیری قرار گرفت که سعودی به دنبال آن بود و در نهایت رابطه دیپلماتیک با ایران همانطور که ریاض برنامه‌ریزی کرده بود به پایان رسید و تا مدت‌ها در رسانه‌های منطقه‌ای، ایران کشوری بود که از عهده میزبانی ایمن از دیپلمات‌های سایر کشورها بر نمی‌آمد. البته در آن

برونده نیز تهران از بخش‌هایی از مسیر باصوری استراتژیک عبور کرد و توطئه‌های عربستان را تا کام شکست تا عملا اجماع بین‌المللی مدنظر سعودی علیه ایران شکل نگیرد. در تازه‌ترین ماجراجویی خطرناک عربستان در منطقه نیز ایران آن را به مرحله از توپ زدن در زمین بازی ایران منتظر عربستان پرهیز کرده و اقدام‌های ریاض یک به یک با تیرهای به خودی بدل می‌شوند. عربستان سعودی در خواست تشکیل نشست فوری اتحادیه عرب را در روز گاری مطرح و تلاش می‌کند آن را به مهمانی خود در کنار ایران بدل کند که ترکیب اتحادیه عرب با واقعیت‌های میدانی در جهان عرب بسیار ناهمخوان است. باید از عربستان سعودی سوال کرد که

ایران - روسیه

از کدام اتحاد اعراب سخن می‌گویید؟ از اتحاد ۷ کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس؟ اتحادی که از ژوئن ۲۰۱۷ با

آغاز بحران میان قطر با عربستان سعودی، امارات و بحرین به اغمارفته‌است و امروز می‌توان به سهولت با هم باشیده شدن این شورا سخن گفت. عربستان به دنبال دور هم جمع کردن همبران کدام کشورهای عربی است زمانی که سوریه، یمن، بحرین و لبنان در تنش‌های متعدد و متنوع به سر می‌برند و دست ریاض در بسیاری از این پرونده‌ها به خون زنان و کودکان بی‌گناه آغشته است؟ ریاض از کدام اتحاد عربی سخن می‌گوید زمانی که لبنان از ۲۰۱۰ روز پیش تا به امروز نخست‌وزیر خود را در تلویزیون و در حالی که رنگ به چهره نداشت از شبکه‌های سعودی تماشا کرده‌اند؟

اتحادیه عرب با ۲۲ عضو در چندسال اخیر و به خصوص پس از آغاز جریان بهار عربی در سال ۲۰۱۱ در میان کشورهای منطقه، بیش از پیش تحت سلطه عربستان سعودی قرار گرفته‌است. در حالی که اتحادیه عرب قرار بود به محلی برای حل و فصل اختلاف‌ها میان کشورهای عربی و اجماع میان آنها بدل شود. عربستان در چندسال اخیر با هر کشوری که به مشکل برخورد کرده دستور تعلیق یا حذف عضویت آن در اتحادیه را داده است. عضویت سوریه در این اتحادیه در سال ۲۰۱۱ در حالت تعلیق در آمد. هم‌زمان با اعلام خبر درخواست سعودی برای تشکیل جلسه فوری، روزنامه الدیار لبنان در گزارشی اختصاصی ادعا کرد که عربستان از احمد الفیط، مدیرکل اتحادیه عرب خواست عضویت لبنان را در این اتحادیه به‌ه حالت تعلیق در آورد و ابوالفیط گفت و گو کرده است. رئیس‌جمهور مصر در این باره

نمی‌گوید و گفته است. رییس‌جمهور مصر نیز به وزیر خارجه خود اعلام کرده که باید از طرح این موضوع در شورای اتحادیه عرب جلوگیری کند. سبسی تاکید کرده است که اخراج لبنان از اتحادیه عرب بر این اتحادیه را ضعیف‌تر خواهد کرد. بغداد نیز به اتحادیه عرب هشدار داده که اگر لبنان از این اتحادیه اخراج شود عراق نیز از آن بیرون خواهد آمد. قطر نیز به این اتحادیه اطلاع کرده که در صورت اخراج لبنان و خروج عراق قطر نیز از این اتحادیه خارج خواهد شد. کویت نیز اعلام کرده است که لبنان هم تکب هیچ گونه اقدامی علیه کشورهای عربی نشده و نباید عضویتش در این اتحادیه به حالت تعلیق در آید. عربستان سعودی در تقسیم کردن کشورهای منطقه به عرب و غیرعرب سال‌هاست تلاش می‌کند ایسان را در کنج و انزای منطقه درده غافل از آنکه نتیجه توسل به این سیاست مختلف تاکید کرده که آماده گفت‌وگو با عرب و غیرعرب عربستان سعودی در این موضوع است.

عرب و لادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور ایران در جمع آوازهایش که یکه تازی در منطقه است، ایران باید از مجموع این کارت‌های جاجوش کرده روی میز حذف شود. رابطه دیپلماتیک میان ایران و عربستان سعودی از قریب به دو سال پیش قطع شده است و این در حالی است که تهران به مناسبت‌های مختلف تاکید کرده که آماده گفت‌وگو با عربستان سعودی است. محمد جواد ظریف، وزیر خارجه ایران بارها و بارها در اجلاس‌های متعدد منطقه‌ای نشست‌های متنوع کشورهای اسلامی بر این حقیقت صحت گذشته‌است که نه ایران قابل حذف از منطقه است و نه عربستان سعودی و تنها راه رسیدن به آنهاکبار برد – بود برای دو کشور پذیرفتن این اصل است که نمی‌توان با بهایی

کدام از این پرونده‌ها تحولات و تغییراتی صورت گرفته است که علت رفتارهای سعودی را باید در خشم از این تحولات دانست. در عراق و سوریه، داعش متحمل شکست‌های سنگین شده و همین مساله وضعیت میدانی را تغییر داده است. در حالی که عراق وارد روزهای پسا داعش شده است عربستان سعودی مایل به بهبود روابطه ریاض و بغداد است. در سوریه نیز دولت بنشار اسد توفیق‌های میدانی بسیاری را به نام خود سنده زده است و همین مساله خشم شبه‌فصلی‌مانی را که در قالب معارضه در چندسال گذشته مقابل دولت مرکزی ایستادند واز حمایت سعودی برخوردار بودند، برانگیخته‌است.

برخی از تحلیل‌گران مسائل منطقه نیزع اعتقاد دارند که محمد بن سلمان ۳۲ساله با بازی جدیدی که در منطقه در راه انداخته به دنبال القای این مساله است که عربستان سعودی تحت حاکمیت و مدیریت من به قدرت اول منطقه بدل خواهد شد. این همان سیاستی است که محمد بن‌سلمان، ولیعهد جوان سعودی در سیاست داخلی نیز دنبال می‌کند و با بازداشت‌های اخیر و تغییراتی که آنها را اصلاحات اجتماعی می‌خواند به دنبال نشان دادن چهره‌ای مقتدر از خویش است.

کدام از این پرونده‌ها تحولات و تغییراتی صورت گرفته است که علت رفتارهای سعودی را باید در خشم از این تحولات دانست. در عراق و سوریه، داعش متحمل شکست‌های سنگین شده و همین مساله وضعیت میدانی را تغییر داده است. در حالی که عراق وارد روزهای پسا داعش شده است عربستان سعودی مایل به بهبود روابطه ریاض و بغداد است. در سوریه نیز دولت بنشار اسد توفیق‌های میدانی بسیاری را به نام خود سنده زده است و همین مساله خشم شبه‌فصلی‌مانی را که در قالب معارضه در چندسال گذشته مقابل دولت مرکزی ایستادند واز حمایت سعودی برخوردار بودند، برانگیخته‌است.

برخی از تحلیل‌گران مسائل منطقه نیزع اعتقاد دارند که محمد بن سلمان ۳۲ساله با بازی جدیدی که در منطقه در راه انداخته به دنبال القای این مساله است که عربستان سعودی تحت حاکمیت و مدیریت من به قدرت اول منطقه بدل خواهد شد. این همان سیاستی است که محمد بن‌سلمان، ولیعهد جوان سعودی در سیاست داخلی نیز دنبال می‌کند و با بازداشت‌های اخیر و تغییراتی که آنها را اصلاحات اجتماعی می‌خواند به دنبال نشان دادن چهره‌ای مقتدر از خویش است.

تاثیر ترامپ بر تنش تهران – ریاض

به گزارش خبرگزاری فرانسه نمی‌توان علت تنش میان ایران و عربستان را تنها در تنش در مسائل داخلی سعودی یا اختلاف‌های منطقه‌ای ایران و عربستان سعودی خلاصه کرد. بسیاری از تحلیلگران اعتقاد دارند که یک عامل مهم در این میان حضور دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور ایالات

متحده در خاک سفیداست. به گواه ایسن تحلیلگران از زمانی که ترامپ در اس قدرت در واشنگتن قرار گرفت پتانسیل‌های بالقوه برای تشدید تنش میان ایران و عربستان سعودی نیز باافعل شدند. خصومتی که دونالد ترامپ در قبال ایران دارد عملا دست ریاض را برای هر اقدامی در برابر تهران بازگذاشته است. یک کار شناس روابط بین‌المللی در این باره می‌گوید: در چند هفته اخیر رابطه میان تهران و ریاض متشنج‌تر از پیش شده است و گرنه رقابت میان ایران و عربستان سعودی به عنوان دو قدرت منطقه‌ای به پیش از سال‌های انقلاب اسلامی بازمی‌گردد. حمایتی که ترامپ در ۹ ماه گذشته از عربستان سعودی کرده است عملا در تضاد با سیاست‌هایی است که باراک اوباما در ۸ سال حضور در کاخ سفید در قبال ایران و عربستان دنبال می‌کرد. باراک اوباما با مذاکرات هسته‌ای با ایران و پایان ده تحریم‌های هسته‌ای تهران در حقیقت شاخه زینونی به این کشور داد

تا به مدد آن توازن قوا در منطقه را ایجاد کند. دولت ترامپ در مسیر کاملاً مخالف با این سیاست حرکت می‌کند و عربستان سعودی را در آغوش کشیده است. از سوی دیگر محمد بن سلمان نیز نشان داده که بیش از سایر دولت‌مردان سعودی ریسک‌پذیر و اهل رفتارهای تهاجمی چه در حوزه سیاست داخلی و چه در حوزه سیاست خارجی است.

برخی از تحلیلگران اعتقاد دارند که محمد بن سلمان با ایجاد تنش جدید در رابطه با ایران به گونه‌ای که شاید دو کشور به زودی وارد مناظره مستقیم به هم شوند، تلاش می‌کند فضای داخلی را در خوف و حراج از آغاز جنگ نگاه دارد و بدین ترتیب بر قدرت خود بیفزاید.

در شرایط کنونی نزدیک‌ترین و دم

دست‌ترین ابزار عربستان سعودی برای اعمال فشار علیه ایران، اتحادیه عرب است. بعداز بحرانی که عربستان و متحدانش در رابطه با

قطر پیش آوردند، شورای همکاری خلیج فارس عملا دیگر امکان تشکیل جلسه ندارد. دو سازمان بین‌المللی و چند جانبه دیگری که عربستان امکان استفاده از آنها را برای توجیه سیاست‌های اخیر خودش دارد، اتحادیه عرب و سازمان همکاری‌های اسلامی هستند. سازمان همکاری‌های اسلامی هم از آن جهت که ایران یکی از اعضای برجسته آن است و بسیاری از کشورهای دیگر عضو تمایل به این ندارند که وارد اجماع با عربستان سعودی شوند، تا حد زیادی به عنوان گزینه اصلی برای عربستان مطرح نیست. در نتیجه آخرین امید عربستان سعودی برای ایجاد نوعی اجماع و پشتیبانی بین‌المللی از رفتارش اتحادیه عرب است. بر این اساس عربستان سعودی مایل است که با استفاده از بیانهی اتحادیه عرب، به نوعی سیاست‌های خودش را در قالب یک اجماع منطقه‌ای در روابطش با غرب و دیگر سازمان‌های بین‌المللی توجیه کند. به همین دلیل است که عربستان تقاضای برگزاری نشست اضطراری وزرای خارجه اتحادیه عرب در هفته آینده را مطرح کرده است.

در حال حاضر هم لبنان و هم عربستان سعودی عضو اتحادیه عرب هستند و پیش‌بینی می‌شود که به راحتی اجماعی در مورد آنچه از سوی دولت عربستان «دخالت ایران در کشورهای عربی» نامیده می‌شود، شکل بگیرد. بعد است در برابر این ادعای عربستان کسی در اتحادیه عرب، از ایران حمایت‌کند. مناسفانه مناسبات مابا کشورهای عربی، عموماً به اندازه کلفی گرم نیست و به همین دلیل استفاده از اتحادیه عرب فرصت خوبی برای عربستان سعودی ایجاد می‌کند تا نوعی پوشش بین‌المللی برای اقداماتش فراهم کند، به خصوص که اقدامات اخیر این پادشاهی با واکنش مثبت جهانی مواجه نشده است. امریکا، اروپا و حتی اسرائیلی‌ها، خیلی حاضر به حمایت از اقدامات و دخالت‌های پادشاهی سعودی در مساله لبنان نشدند، طبیعتاً به دنبال این خواهند بود تا حمایت بیشتری برای اقدامات خودشان

جمع کنند. عرب فرصت خوبی برای عربستان سعودی ایجاد می‌کند تا نوعی پوشش و پوشش بین‌المللی برای اقداماتش فراهم کند، به خصوص که اقدامات اخیر این پادشاهی با واکنش مثبت جهانی مواجه نشده است. امریکا، اروپا و حتی اسرائیلی‌ها، خیلی حاضر به حمایت از اقدامات و دخالت‌های پادشاهی سعودی در مساله لبنان نشدند، طبیعتاً به دنبال این خواهند بود تا حمایت بیشتری برای اقدامات خودشان جمع کنند.

از یک سو به گمان منن محکومیت ایران و محکومیت حزب‌الله لبنان از جمله مصوبه‌هایی خواهد بود که سعودی‌ها بدون مشکل می‌توانند آن را در جلسه اتحادیه عرب، به صورت اجماعی تصویب کنند. در مجموع پیش از این اتحادیه عرب با خواست عربستان سعودی، حزب‌الله را یک گروه تروریستی معرفی کرده است و مواضع این اتحادیه در حمایت از عربستان سعودی در برابر ایران نیز کاملاً سلیقه‌دار است. کشورهای مایل مانند الجزایر و عراق در مورد ایران موضع بی طرفانه‌ای دارند، اما حاضر به پرداخت هزینه برای رویارویی با عربستان در دفاع از ایران نیستند. اما در خصوص لبنان، مخالف‌هایی با عربستان سعودی وجود دارد؛ از جمله مصری‌ها مایل نیستند که از بازی عربستان سعودی در بیروت پیروی کنند. ممکن است چنین درخواستی از سوی عربستان سعودی مطرح شود که مشروعیت دولت کنونی لبنان و وزیر خارجه این کشور را به عنوان نماینده لبنان در جلسه نپذیرند و استغای سعد الحریری را به معنای عدم مشروعیت دولت کنونی لبنان تلقی کنند. است استدلال عربستان این باشد که مادامی که یک نخست‌وزیر موقت جدید با یک نخست‌وزیر دایم در لبنان تعیین نشده‌باشد نباید نماینده این کشور را در جلسات اتحادیه عرب پذیرفت. در حال حاضر ابهامی وجود دارد که اتحادیه عرب حاضر به پذیرش استدلال عربستان باشد یا اینکه جبران باسیل، وزیر خارجه کابینه حریری را

تاثیر ترامپ بر تنش تهران – ریاض
به گزارش خبرگزاری فرانسه نمی‌توان علت تنش میان ایران و عربستان را تنها در تنش در مسائل داخلی سعودی یا اختلاف‌های منطقه‌ای ایران و عربستان سعودی خلاصه کرد. بسیاری از تحلیلگران اعتقاد دارند که یک عامل مهم در این میان حضور دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور ایالات متحده در خاک سفیداست. به گواه ایسن تحلیلگران از زمانی که ترامپ در اس قدرت در واشنگتن قرار گرفت پتانسیل‌های بالقوه برای تشدید تنش میان ایران و عربستان سعودی نیز باافعل شدند. خصومتی که دونالد ترامپ در قبال ایران دارد عملا دست ریاض را برای هر اقدامی در برابر تهران بازگذاشته است. یک کار شناس روابط بین‌المللی در این باره می‌گوید: در چند هفته اخیر رابطه میان تهران و ریاض متشنج‌تر از پیش شده است و گرنه رقابت میان ایران و عربستان سعودی به عنوان دو قدرت منطقه‌ای به پیش از سال‌های انقلاب اسلامی بازمی‌گردد. حمایتی که ترامپ در ۹ ماه گذشته از عربستان سعودی کرده است عملا در تضاد با سیاست‌هایی است که باراک اوباما در ۸ سال حضور در کاخ سفید در قبال ایران و عربستان دنبال می‌کرد. باراک اوباما با مذاکرات هسته‌ای با ایران و پایان ده تحریم‌های هسته‌ای تهران در حقیقت شاخه زینونی به این کشور داد

تا به مدد آن توازن قوا در منطقه را ایجاد کند. دولت ترامپ در مسیر کاملاً مخالف با این سیاست حرکت می‌کند و عربستان سعودی را در آغوش کشیده است. از سوی دیگر محمد بن سلمان نیز نشان داده که بیش از سایر دولت‌مردان سعودی ریسک‌پذیر و اهل رفتارهای تهاجمی چه در حوزه سیاست داخلی و چه در حوزه سیاست خارجی است.

برخی از تحلیلگران اعتقاد دارند که محمد بن سلمان با ایجاد تنش جدید در رابطه با ایران به گونه‌ای که شاید دو کشور به زودی وارد مناظره مستقیم به هم شوند، تلاش می‌کند فضای داخلی را در خوف و حراج از آغاز جنگ نگاه دارد و بدین ترتیب بر قدرت خود بیفزاید.

قاسم محبعلی*

در شرایط کنونی نزدیک‌ترین و دم دست‌ترین ابزار عربستان سعودی برای اعمال فشار علیه ایران، اتحادیه عرب است. بعداز بحرانی که عربستان و متحدانش در رابطه با قطر پیش آوردند، شورای همکاری خلیج فارس عملا دیگر امکان تشکیل جلسه ندارد. دو سازمان بین‌المللی و چند جانبه دیگری که عربستان امکان استفاده از آنها را برای توجیه سیاست‌های اخیر خودش دارد، اتحادیه عرب و سازمان همکاری‌های اسلامی هستند. سازمان همکاری‌های اسلامی هم از آن جهت که ایران یکی از اعضای برجسته آن است و بسیاری از کشورهای دیگر عضو تمایل به این ندارند که وارد اجماع با عربستان سعودی شوند، تا حد زیادی به عنوان گزینه اصلی برای عربستان مطرح نیست. در نتیجه آخرین امید عربستان سعودی برای ایجاد نوعی اجماع و پشتیبانی بین‌المللی از رفتارش اتحادیه عرب است. بر این اساس عربستان سعودی مایل است که با استفاده از بیانهی اتحادیه عرب، به نوعی سیاست‌های خودش را در قالب یک اجماع منطقه‌ای در روابطش با غرب و دیگر سازمان‌های بین‌المللی توجیه کند. به همین دلیل است که عربستان تقاضای برگزاری نشست اضطراری وزرای خارجه اتحادیه عرب در هفته آینده را مطرح کرده است.

در حال حاضر هم لبنان و هم عربستان سعودی عضو اتحادیه عرب هستند و پیش‌بینی می‌شود که به راحتی اجماعی در مورد آنچه از سوی دولت عربستان «دخالت ایران در کشورهای عربی» نامیده می‌شود، شکل بگیرد. بعد است در برابر این ادعای عربستان کسی در اتحادیه عرب، از ایران حمایت‌کند. مناسفانه مناسبات مابا کشورهای عربی، عموماً به اندازه کلفی گرم نیست و به همین دلیل استفاده از اتحادیه عرب فرصت خوبی برای عربستان سعودی ایجاد می‌کند تا نوعی پوشش و پوشش بین‌المللی برای اقداماتش فراهم کند، به خصوص که اقدامات اخیر این پادشاهی با واکنش مثبت جهانی مواجه نشده است. امریکا، اروپا و حتی اسرائیلی‌ها، خیلی حاضر به حمایت از اقدامات و دخالت‌های پادشاهی سعودی در مساله لبنان نشدند، طبیعتاً به دنبال این خواهند بود تا حمایت بیشتری برای اقدامات خودشان

جمع کنند. عرب فرصت خوبی برای عربستان سعودی ایجاد می‌کند تا نوعی پوشش و پوشش بین‌المللی برای اقداماتش فراهم کند، به خصوص که اقدامات اخیر این پادشاهی با واکنش مثبت جهانی مواجه نشده است. امریکا، اروپا و حتی اسرائیلی‌ها، خیلی حاضر به حمایت از اقدامات و دخالت‌های پادشاهی سعودی در مساله لبنان نشدند، طبیعتاً به دنبال این خواهند بود تا حمایت بیشتری برای اقدامات خودشان جمع کنند.

از یک سو به گمان منن محکومیت ایران و محکومیت حزب‌الله لبنان از جمله مصوبه‌هایی خواهد بود که سعودی‌ها بدون مشکل می‌توانند آن را در جلسه اتحادیه عرب، به صورت اجماعی تصویب کنند. در مجموع پیش از این اتحادیه عرب با خواست عربستان سعودی، حزب‌الله را یک گروه تروریستی معرفی کرده است و مواضع این اتحادیه در حمایت از عربستان سعودی در برابر ایران نیز کاملاً سلیقه‌دار است. کشورهای مایل مانند الجزایر و عراق در مورد ایران موضع بی طرفانه‌ای دارند، اما حاضر به پرداخت هزینه برای رویارویی با عربستان در دفاع از ایران نیستند. اما در خصوص لبنان، مخالف‌هایی با عربستان سعودی وجود دارد؛ از جمله مصری‌ها مایل نیستند که از بازی عربستان سعودی در بیروت پیروی کنند. ممکن است چنینخواستی از سوی عربستان سعودی مطرح شود که مشروعیت دولت کنونی لبنان و وزیر خارجه این کشور را به عنوان نماینده لبنان در جلسه نپذیرند و استغای سعد الحریری را به معنای عدم مشروعیت دولت کنونی لبنان تلقی کنند. است استدلال عربستان این باشد که مادامی که یک نخست‌وزیر موقت جدید با یک نخست‌وزیر دایم در لبنان تعیین نشده‌باشد نباید نماینده این کشور را در جلسات اتحادیه عرب پذیرفت. در حال حاضر ابهامی وجود دارد که اتحادیه عرب حاضر به پذیرش استدلال عربستان باشد یا اینکه جبران باسیل، وزیر خارجه کابینه حریری را

تاثیر ترامپ بر تنش تهران – ریاض
به گزارش خبرگزاری فرانسه نمی‌توان علت تنش میان ایران و عربستان را تنها در تنش در مسائل داخلی سعودی یا اختلاف‌های منطقه‌ای ایران و عربستان سعودی خلاصه کرد. بسیاری از تحلیلگران اعتقاد دارند که یک عامل مهم در این میان حضور دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور ایالات متحده در خاک سفیداست. به گواه ایسن تحلیلگران از زمانی که ترامپ در اس قدرت در واشنگتن قرار گرفت پتانسیل‌های بالقوه برای تشدید تنش میان ایران و عربستان سعودی نیز باافعل شدند. خصومتی که دونالد ترامپ در قبال ایران دارد عملا دست ریاض را برای هر اقدامی در برابر تهران بازگذاشته است. یک کار شناس روابط بین‌المللی در این باره می‌گوید: در چند هفته اخیر رابطه میان تهران و ریاض متشنج‌تر از پیش شده است و گرنه رقابت میان ایران و عربستان سعودی به عنوان دو قدرت منطقه‌ای به پیش از سال‌های انقلاب اسلامی بازمی‌گردد. حمایتی که ترامپ در ۹ ماه گذشته از عربستان سعودی کرده است عملا در تضاد با سیاست‌هایی است که باراک اوباما در ۸ سال حضور در کاخ سفید در قبال ایران و عربستان دنبال می‌کرد. باراک اوباما با مذاکرات هسته‌ای با ایران و پایان ده تحریم‌های هسته‌ای تهران در حقیقت شاخه زینونی به این کشور داد

تا به مدد آن توازن قوا در منطقه را ایجاد کند. دولت ترامپ در مسیر کاملاً مخالف با این سیاست حرکت می‌کند و عربستان سعودی را در آغوش کشیده است. از سوی دیگر محمد بن سلمان نیز نشان داده که بیش از سایر دولت‌مردان سعودی ریسک‌پذیر و اهل رفتارهای تهاجمی چه در حوزه سیاست داخلی و چه در حوزه سیاست خارجی است.

برخی از تحلیلگران اعتقاد دارند که محمد بن سلمان با ایجاد تنش جدید در رابطه با ایران به گونه‌ای که شاید دو کشور به زودی وارد مناظره مستقیم به هم شوند، تلاش می‌کند فضای داخلی را در خوف و حراج از آغاز جنگ نگاه دارد و بدین ترتیب بر قدرت خود بیفزاید.

اتحادیه عرب، آخرین امید عربستان

به عنوان نماینده مشروع دولت لبنان در جلسه پذیرد، باید در این مورد منتظر ماند تا ببینیم واکنش کشورهای دیگر عربی و لبنان در مورد این قضیه چه خواهد بود.

برای هر مصوبه‌ای در مورد لبنان یا هر مساله دیگری، اتحادیه عرب نیاز به اجماع دارد و هیچ قطعنامه و بیانه‌ای بدون اجماع در این سازمان قابل تصویب نیست. در مورد لبنان قطعاً کار عربستان سعودی سخت خواهد بود. از سوی دیگر در مورد ایران نیز می‌دانیم که مصر، به عنوان میزبان اتحادیه عرب، با ایران رابطه سیاسی و دیپلماتیک ندارد، در نتیجه دولت مصر دنبال این خواهد بود که ببینند از تحولات کنونی چگونه برای منافع خودش در ارتباط با عربستان و دیگر کشورهای حاشیه خلیج فارس بهره‌برداری می‌کند. مصری‌ها مایل‌ند رازند که نعل به نعل از سیاست‌های عربستان پیروی کنند، به هر حال از دیرباز رقابتی بین مصر و عربستان در خصوص رهبری جهان عرب وجود داشت. موقعیت مصر اما در شرایط کنونی تا حد زیادی نسبت به گذشته تضعیف شده است به خصوص بعد از بهار عربی و کودتای سبسی، مشکلات اقتصادی و سیاسی داخلی مصر را تا حد زیادی مشغول به خود کرده است. در شرایط کنونی مصری‌ها زیاد علاقه‌مند نیستند که در برابر عربستان جبهه‌بندی کنند. با این حال قاهره –سرای اینکه تمام تخم‌مرغ‌های خود را در سبد عربستان سعودی قرار ندهد، سعی می‌کند تا جایی که می‌تواند یک فضای بازی برای خود تعریف بکند و از آن بهره‌برد.

بخش عمده‌ای از موضع‌گیری کشورهای عربی در برابر عربستان سعودی، به سیاست خارجی و رفتار دیپلماتیک ما بر می‌گردد. مناسفانه ما نه بعد و نه قبل از وقایع بهار عربی نتوانستیم از شکاف‌های موجود در رابطه مصر و عربستان بهره‌برداری کنیم و روابط خودمان را با این کشور تعدیل بکنیم.

دیپلماسی غیرفعال و تا‌کار آمد ما در جهان عرب، تا حد زیادی یکی از عوامل شرط کنونی است. اما نباید منافع اقتصادی و مالی مصر در عربستان سعودی و کشورهای حاشیه خلیج فارس را فراموش کرد که مهم‌ترین منابع ارز خارجی این کشور به حساب می‌آیند. اصلی‌ترین گرایش سیاست خارجی مصر این است که بتواند با سیاست‌های خودش امتیازها و منابع بیشتری از عربستان سعودی و کشورهای حاشیه خلیج فارس بگیرد و شاید منفعت و دستاوردی در حمایت از ایران ببیند.

از سوی دیگر یکی دیگر از بازیگرانی که در رابطه با مسائل جاری لبنان فعال است، دولت فرانسه است. فرانسه جز در لبنان که موقعیت بسیار ویژه‌ای دارد و تا اندازه‌ای در تونس، عراق و اردن با ایالات متحده همکاری می‌کند، در سایر مناطق خلیج فارس طیفی دهه‌های اخیر به امریکایی‌ها واگذار کرده است. در مغرب عربی و شمال آفریقا فرانسه موقعیت ضعیف‌تری نسبت به ایالات متحده امریکا دارد. بعد است که فرانسوی‌ها علاقه‌مند باشند نفوذ خود را در منطقه علیه عربستان سعودی به کار گیرند به خصوص که منافع اقتصادی و سیاسی زیادی در رابطه خود با این کشور و ایران در منطقه عربی به عنوان نزدیک‌ترین متحد این کشور دارند. با این حال، لبنان مسک مورد ویژه است، که مهم‌جیت مسیحی لبنان و هم دولت سعد حریری با فرانسوی‌ها رابطه ویژه‌ای دارند به خصوص که شخص حریری نیز یکی از محل‌های اقامتش در پاریس است، اما در اتحادیه عرب، بعد است که فرانسوی‌ها نفوذ چندان و جای بازی زیادی داشته‌باشند.

«مدیر کل پیشین خاورمیانه وزارت امور خارجه

گزارش روز

بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت خارجه در پاسخ به «اعتماد»:

تاریشه کننی تروریسم در سوریه می‌مانیم

و ثبات و حاکمیت به تمامی معنا و در چارچوب کلی به دولت مرکزی در این کشور خواهیم بود و از دولت سوریه حمایت خواهیم کرد.

قاسمی افزود: سیاست کلی جمهوری اسلامی ایران در خصوص بازسازی در سوریه به آن اشاره کرد م بر موط از حضور و وجود تمامی عناصر تروریستی خلاص شود و به وضعیت عادی خود بازگردد.

در چنین حالتی فضا برای بازسازی و رونق اقتصادی باز خواهد شد. اما راه به اینست طولانی تا آن زمان باقی مانده است. به‌خصوص اینکه چنین اقفی در کوتاه‌مدت دیده نمی‌شود چرا که حضور بازیگران متعدد در سوریه ر قه، در اختیار کرده‌های مورد حمایت امریکا است و آقای علی‌اکبر لاریجانی در سفری که به سوریه رفته‌اند، تاکید کردند که ایران در بازپس‌گیری رقه نقش خواهد داشت. با توجه به اظهارات شما، آیا با پایان داعش ایران بازپس‌گیری سایر مناطق سوریه را به دولت این کشور می‌گذارد؟

قاسمی در پاسخ به این سوال گفت: شاید یک سوء تفاهم از صحبت‌های من به وجود آمده است. در سوریه به‌خصوص بحث داعش مطرح نیست بلکه مستقیم گروه‌های مسلح ایران و توریستی کامکان در این کشور حضور دارند و تاریشه کن کردن تروریسم در سوریه و بازگشت امنیت

جماهیر شوروی سابق رابطه خود با اسرائیل در سال ۱۹۶۷ را قطع کرده‌واشتنکن را به‌مهره اصلی وقاضی در مذاکرات صلح اعراب و اسرائیل بدل کرده و این در حالی بود که مسکو از آن روند بطور کامل کنار گذاشته‌شد. با چنین تجربه‌ای، توانایی مسکو در گفت‌وگو همزمان با تهران و عربستان در مورد دوندل ترامپ رویکرد خصمانه‌ای را در قبال ایران اتخاذ کرده است به پوتین این فرصت را می‌دهد تا در صورت تمایل ایران و عربستان سعودی به عنوان واسطه‌ای برای کاستن از تنش‌های این دو کشور اقدام کند و این‌بار این واشتنکن باشد

که هیچ‌کدام از این دو کشور نمی‌توانند از عهده تبعات عدم دوستی با مسکو بر آیند. عربستان سعودی و ایران حتی در افزایش همکاری با روسیه نیز بی‌ا یکدیگر رقابت دارند هر کدام تلاش می‌کنند رابطه بهتر خود با مسکو را به رخ دیگری بکشند. از سوی دیگر، برخورداری از رابطه خوب هم‌زمان با عربستان سعودی و ایران، دست روسیه در مواجهه با ایالات متحده را نیز بالاتر برده است. پوتین به خوبی می‌داند که توانایی واشتنکن در گفت‌وگو هم‌زمان با اعراب و اسرائیل پس از آنکه اتحاد

بر خلاف دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور ایالات متحده که به شکل کاملاً علنی در جدال میان عربستان سعودی و ایران، کنار ریاض ایستاد، ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه تلاش کرد فاصله خود را با این بحران حفظ کند و نه در کنار تهران و نه در کنار ریاض قرار نگیرد. شاهد این ادعا نیز رفتار مشابهی است که مسکو در قبال تهران و ریاض اتخاذ کرده است.

پس از آنکه ملک سلمان، پادشاه عربستان سعودی به مسکو سفر کرد، ولادیمیر پوتین بلافاصله راهی تهران شد و در پایتخت ایران با رهبر و رئیس‌جمهور ایران در مدت زمان کمتری یک روز اقامت خود دیدار کرد. هر چند تهران و ریاض رابطه بسیار خصمانه‌ای باهم دارند اما روسیه هم با ایران هم با عربستان سعودی رابطه حسنه خود را حفظ کرده است.

اکنون سوال اینجاست که هدف ولادیمیر پوتین از این مناوهرهای مشترک و هماهنگ با تهران و ریاض چیست؟ اصلی‌ترین و شاید جدی‌ترین پاسخ این است که روسیه هم به همکاری مشترک با این دو کشور نیاز دارد و هم آن را

برخی از موارد در حجم این همکاری‌ها بیفزایند.